

Böyük humanist

Bu gün Azərbaycan məktəb və pedagoqik fikir tarixinin inkişafı, onun ümumiyyət və ümumdüldüvət səviyyəsində tarixi salnaməyə çevriləsi, milli və böyük məzmunlu başlıqları, millətlərlər və xalqlarla əlaqələrə yol açması, dönya silsiləsindən və multikulturalist dünyadən böyük töhfə verilməsi istiqamətində başlıca ideya və məfkürə silahına dəstək olmaşı bize ulularımızdan miras qazanmaş-sosial-madəniyyətinə gərgələşmiş reallıqlardır.

Bu qabilən görkəmli elm və sənat adamlarının milli mənsubiyətlimizi, mülkövdüllüğümüzü, nəsillərərə varisliyimizi təmİN edan pedaqoqı ideyaları gənc nəsil üçün tarixi əhəmiyyəti olan, milli mücadilə yolumuzun parlaq sahifəsini işıqlandıran və gelecek mütəraqqi hədəflərə tuşlanan milli-mədəni sərvətdir.

Bu münasabette büyük maarifperver, matin şəxsiyyət, yenilməz demokrat, da-hı yazıçı ve dramaturq, peşəkar həkim və tacrübəli loğman, en nəhayətdə isə böyük İnsan və böyük Dövlət xadimi kimi adəti nadəhil fikir təciliyinə nail

İndi edebi-pedagoji türk tariximiz qızıl sefirlərinə doğğun ve humanist ideyalar başı etmiş "Nariman Narimanovun 150 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında." Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, canad İlham Əliyev 14 fevral 2020-ci il tarixli Sərəncamında çox haqlı olaraq göstərlir: "...Nariman Narimanov məşhur yazıçı, dramaturg, publisist və maarifçi kimi Azərbaycan edbiyyatının qabaqcıl ideyalarla və demokratik fikirləri zenginleşməsində böyük rol oynamışdır. Onun zamanın vacib məsələlərinə toxunan ve esas qaynesini maariflənməye, mədani yüksəlkəyi təşkil edən əsərlərinə derin insançılırı rühu həkimdir. Narimanov Narimanov dramaturgisi Azərbaycan teatrının inkişafına dayırı töhərlər vermişdir. Milli bedii nəşr tariximizde özünməxsus layiqliyi yer tutan vətənşərvər edib, hemçinin ciddi və aktual publisistik nümunelerin mülliəfi olaraq tannmışdır.

Neriman Nerimanovun bədi yaradılılığı ile ictimai ve siyasi fəaliyyəti arasında üzvi bağlılıq vardır. Onun ömrünün mühüm hissəsi qələben inanındıçı və həyatının baslıca vəzifəsi səvarəcək

mi-məfəkərvi dünyagörüşünün zenginlaşmasında dayarlı mənbə kimi istifadə olunması bu gün da Vətənə, xalq xidmətinə hərmiş qızınumasına cəvilməlidir.

Azərbaycan medəniyyəti tarixində avangard mövqeyi olan Nəriman Nərimanovun tarixi-mədani ərisinin geniş oxucu külliəsinə çatdırılmışında və gənc-

lerin bu qiyimti xezindən faydalamaşma- si içinde marhum professor Əliheydar Həşimov, Əidar Ağayev ve Yusif Talibovun tədqiqatları da qeyd olunmalıdır.

Neriman Nərimanovun icmali-tərəq-qi ideyalarının tarixi əhəmiyyəti ve onun genə nasıl aşaslarında yollarının mahiyətini, mənə dariniliyini, məzmununu müttəfiq əhlinə bənd tədqiqatçıların hər birinin fikri və mülahizelerindən bahre-

lanmakla, hazırkı dövrde dilin, maktebin, metbuatin ve edebiyatiyan milli mezmun ilüçulgâşmış elmi-pedagoji natiçalerinden yenisine tefekkûr terzi ile istifade etmek vacibidir.

Umümlükde isə Azərbaycan medeniyətin tarixində çoxşəhəli fealiyyəti ilə seçilən, zəngin irsi müxtəlif sahə tədqiqatçılarının üçün obyektlər olan Nəriman Nə-

dolu hayatı, ağır güzərənin gənc yaşlarından görərək yazdı: "Müsəlman kütütlərinin müstənası avamlıq və geriliyi, öz adəbi və ictimai işləmə bu kütülləri oyadıb... hazırlanmaq vazifəsini mənim qarşısında qoyur".

can sahnesine gatırılmış, Azərbaycan ve rus dillerini öyrənənlər üçün dərsliklər, elmi-pedaqoqi müntəxəbsərlər tərtib etmişdir.

Naxçıvanın istar ixtimai fəaliyyəti
maarif-iqtisadiyyat işçilərinin qızılınlığı
 üçün ciddi iş göstərərək, "Azərbaycan
 mülliətlərinin birinci qurultayında
(1906) - gündüz icasında, tərəqqipər-
 var maarif xadimləri Azərbaycan dilin-

Nemihimayev'in istə icmalarla fəaliyyəti, istrasında adəbi-bədii yaradılıcılık xalq-a əsl sadəqətə xidmət etmə nümunəsidir. Vətəninin və xalqının mədəni təraqqisini, ümidi günləri üçün çəlşan

N.Narimanov hayatı boyu bütün imkanları seferber edardır xalqın meddani inisiyatifi üzün caruru işlara şart emrini ve bu cehaletden çok xarakterlik olan mütləqaçı işləri görmüşdür. Onun bu yönündən emal idimətləri xalq işləri gələcəye səsləşən ictməli-təraqqi ideyalarında faktik elamətləri dəha doğlung zamində olunmuşdur.

(ardı növbeti sayımızda)

Vidadi Başirov,
*Azərbaycan Dillər Universitetinin
Pedaqogika kafedrasının dosenti,
pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru*